

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 330.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670058081360.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Dette Spørgsmaal kan ingenlunde afgjøres ved Philosophiens Historie, thi at Fornuften, naar den vil bedømme, hvad den ikke forstaaer, tager mærkelig feil og forvilder hver, som følger den, beviser intet mod Nyttens af dens rette Brug; kan det end, som jeg troer, bevises, at Fornuften hidindtil stedse, naar den i 331 Aandens Rige vilde gaae paa sin egen Haand, foer saare meget vild, saa bevises derved kun, at den ikke vilde oppebie sin Time; men ligesom der af et selvklogt Barn upaatvivlelig kan ved Underviisning og Tugt blive et fornuftigt, saaledes kan en selvklog Fornuft ogsaa blive klog, og naar man er klog, vil man ikke, uden hvad man kan, og kives ikke med sin Overmand; at Fornuften i Menneske-Slægten ligesom i det enkelte Menneske er Begrebet og Udtrykket for den aandelige Vext og Udvikling, kan ikke nægtes, og man indseer da let, at baade kan den komme til at begribe, hvad den før aldrig har begrebet, og den *maa* komme dertil, hvis dens Bane ei *ubetimelig* afskiæres. Spørgsmaalet bliver da, om Fornuften i Følge sine Vilkaar kan komme til at begribe noget, som er af Vigtighed for det aandelige Menneske, og derpaa er Svaret let; thi Fornuften maa kunne komme til at begribe sig selv og Alt, hvad der hører under dette Begreb, altsaa det hele timelige Menneske og alt det Timelige; thi Mennesket er alt det Timeliges Middelpunkt, og det maa da kunne begribes i Mennesket. Fremdeles, (da) ligesom enhver Fornuft maa være beskikket og forordnet, skabt og skikket til at begribe, hvad den kan, saaledes indsee vi og let, at uagtet det Timelige ingenlunde kan forklare det Evige, maatte dog det Timeliges Forklaring have den mest afgjørende Indflydelse paa Menneskets Vished om det Evige og bringe en middelbar, billedlig Erkiendelse tilveie; thi det Timelige kan jo i Sandheden kun være et Billede af det Evige, og naar man klarlig begriber et sandfærdigt Billede, da veed man jo, hvad det betegner og betyder, uagtet man ikke begriber det Afbildede selv.